

Vergaderjaar 2002–2003

28 933

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (VIII) voor het jaar 2003 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 3

VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 19 juni 2003

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer verslag uit te brengen in de vorm van een lijst van vragen met de daarop gegeven antwoorden.

Met de vaststelling van het verslag acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Cornielje

De griffier voor de commissie,
De Kler

¹ Samenstelling:

Leden: Van Nieuwenhoven (PvdA), Van de Camp (CDA), Kalsbeek (PvdA), Cornielje (VVD), voorzitter, Atsma (CDA), Hamer (PvdA), Karimi (GL), Van Bommel (SP), Vendrik (GL), Mosterd (CDA), Blok (VVD), Balemans (VVD), Slob (CU), Vergeer-Mudde (SP), Van Bochove (CDA), Tichelaar (PvdA), Joldersma (CDA), Hessels (CDA), De Vries (CDA), Eijssink (PvdA), Leerdam, MFA (PvdA), ondervoorzitter, Van der Laan (D66), Van Miltenburg (VVD), Kraneveldt (LPF), Hermans (LPF), Van Dam (PvdA), Visser (VVD).

Piv. leden: Kruijssen (PvdA), Ferrier (CDA), Verbeet (PvdA), Rijjstra (VVD), Vacature (CDA), Boelhouwer (PvdA), Halsema (GL), Lazrak (SP), Tonkens (GL), Van Oerle-van der Horst (CDA), Hirsi Ali (VVD), Örgü (VVD), Van der Vlies (SGP), Kant (SP), Vacature (CDA), Dijkma (PvdA), Van Haersma Buma (CDA), Vacature (CDA), Sterk (CDA), Arib (PvdA), Stuurman (PvdA), Van der Ham (D66), De Krom (VVD), Varela (LPF), Nawijn (LPF), Adelmund (PvdA), De Grave (VVD).

1

Klopt het dat de exploitatievergoeding van scholen niet wordt verhoogd?

De exploitatievergoeding voor de scholen vallend onder de Wet op het Primair Onderwijs en voor scholen vallend onder de Wet op de Expertisecentra is opgenomen in de programma's van eisen. Deze programma's van eisen voor het jaar 2003 zijn op dezelfde wijze als in voorgaande jaren verhoogd met de prijsbijstelling.

De exploitatievergoeding voor scholen in het voortgezet onderwijs en in de bve sector wordt jaarlijks bijgesteld als gevolg van loon- en prijsbijstellingen. Voor 2003 is in het Hoofdlijnenakkoord besloten dat de prijsbijstelling niet volledig wordt uitgekeerd. Verder wordt voor de bve sector de incidentele looncomponent 2003 in zijn geheel niet wordt uitgekeerd.

Verder wordt in de jaarlijkse bijstelling rekening gehouden met het deelnemersvolume in het vo en het mbo. Zo heeft er voor 2003 in het mbo een positieve bijstelling van de exploitatie ten opzichte van 2002 plaatsgevonden als gevolg van het deelnemersvolume. In het vo zorgt het deelnemersvolume voor een neerwaartse bijstelling van de exploitatie.

2

Hoeveel procent van de scholen gaat er gemiddeld in budget op achteruit als de exploitatievergoeding niet wordt verhoogd?

Aangezien de exploitatievergoeding voor de scholen vallend onder de Wet op het Primair Onderwijs en voor scholen vallend onder de Wet op de Expertisecentra in 2003 op de gebruikelijke wijze is bijgesteld met de prijsbijstelling, is deze vraag voor die scholen niet van toepassing.

In het voortgezet onderwijs en in de bve sector gaat dat de koopkracht van de scholen iets achteruitgaat gezien de inflatie in 2003.

3

Wat waren de technische redenen waardoor de loonbijstellingen nog niet in de artikelen konden worden verwerkt? Zal dit probleem zich volgend jaar niet voordoen?

De loonbijstellingstranche 2003 kon niet meer in de artikelen verwerkt worden als gevolg van de late besluitvorming over de Voorjaarsnota. Deze besluitvorming is namelijk overgelaten aan het nieuwe kabinet.

4

Op welke wijze zijn de voorgenomen bezuinigingen neergeslagen? Welke bezuinigingen zijn er precies doorgevoerd?

Op de volgende onderdelen zijn er bezuinigingen voorgenomen:

- Uitkeren prijsbijstelling (zie ook antwoord op vraag 6 en 16)
- Incidentele loonontwikkeling tranche 2003; het betreft hier het niet uitkeren van de tranche 2003. De Incidentele loonontwikkeling is bedoeld om de jaarlijkse verhoging van de salarissuitgaven (excl. CAO-loonstijging) van een school of instelling op te vangen. Deze jaarlijkse verhoging is het gevolg van de vergrijzing van het personeel (oudere leraren zitten vaak in een hogere, duurder salarisschaal) en de stijging van het salaris met een periodiek tot aan het einde van een salarisschaal. In de tabel op blz. 23 van de 1e suppletore begroting is aangegeven hoe deze bezuiniging technisch binnen OCW is verdeeld. De mogelijkheden om deze bezuiniging op betreffende artikelen te realiseren worden op dit moment onderzocht. Indien nodig kan dit tot een andere verdeling leiden. Hierover wordt U dan t.z.t. geïnformeerd.

- Niet belasting ontvangsten. Het betreft hier een taakstellende verhoging van de niet belastingontvangsten.
- Inhuur externen. Het betreft hier een korting op de inhuur van externen door departementen. In de tabel op blz. 23 van de 1e suppletore begroting is aangegeven hoe deze bezuiniging binnen OCW wordt verdeeld.
- Subsidies; het gaat hier om een korting op de te verstrekken subsidies door de departementen.

Algemeen geldt dat de invulling van de taakstelling nog moet plaatsvinden binnen de terreinen zoals vooralsnog technisch verdeeld. De reden hiervoor is de korte tijd tussen de besluitvorming in het Kabinet en de indiening van de 1e suppletore bij de Kamer.

5

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de middelen voor ICT in het onderwijs? Op welke wijze zijn de financiële problemen opgelost die de toenmalige minister Hermans schetste in het destijds gevoerde overleg over de toekomst van ICT in het onderwijs?

In de periode 1999–2003 is in het kader van Onderwijs on line ruim € 1 miljard besteed aan de integratie van ict in het primair en voortgezet onderwijs en in het beroepsonderwijs en volwasseneneducatie. Het grootste deel hiervan (75%) is rechtstreeks aan de scholen beschikbaar gesteld via een ict bijdrage per leerling. De bijdrage per leerling heeft een structureel karakter. Met de vergoeding worden scholen in staat gesteld om te investeren in ict. Deze investering kan onder meer de vorm aannemen van de aanschaf en vervanging van computers, de scholing van docenten of de aanschaf van educatieve programmatuur. Met deze investeringen wordt bijgedragen aan de algemene doelstelling van de minister om de integratie van ict in het onderwijs te bevorderen. De inzet van middelen door de scholen wordt gevolgd via een ict monitor en maakt deel uit van de financiële verantwoording van de school aan het departement.

In het algemeen overleg met de Tweede Kamer over de eindrapportage Onderwijs on line (Tweede Kamer, vergaderjaar 2001–2002, 25 733, nr. 85) merkte de toenmalige minister Hermans op «dat niet alleen de scholen middelen voor ICT hebben ontvangen, maar dat ook een algehele verhoging van de materiële component heeft plaatsgevonden». Over het toekomstig beleid wordt de Tweede Kamer door mij na de zomer geïnformeerd.

6

Wat is het beleid ten aanzien van de prijscompensatie voor scholen? Wat zijn hiervan de gevolgen?

Het Kabinet deelt voor die sectoren binnen de OCW begroting prijscompensatie uit, waarvoor het wettelijk verplicht is. Zie ook het antwoord op vraag 16.

7

Waardoor worden de wijzigingen in onderwijsdeelname veroorzaakt? Waardoor kunnen deze getallen niet juist worden ingeschat?

In het algemeen worden wijzigingen in onderwijsdeelname veroorzaakt door demografische factoren (geboorte, immigratie, asielzoekersinstroom) en door wijzigingen in het onderwijskeuze-gedrag van leerlingen/studenten.

Per beleidsterrein is op pagina 5 in het kort aangegeven waardoor de wijzigingen in onderwijsdeelname nu worden veroorzaakt. Bij primair en voortgezet onderwijs speelt de onverwachte daling in de immigratie en in

de asielzoekersinstroom een belangrijke rol, bij hoger beroepsonderwijs en wetenschappelijk onderwijs zijn er verschuivingen in studentenstromen die vooral samenhangen met veranderende studiekeuze.

8

Welke financiële problemen verwacht het kabinet op het gebied van cultuurbeleid, mede gezien in het licht van de toekomstige bezuinigingen? Waar zullen deze bezuinigingen neerslaan?

Nu is nog niet bekend waar de bezuinigingen zullen neerslaan en wat de gevolgen zullen zijn. Hierover zal in de begroting 2004 meer bekend worden gemaakt.

9

Waarom wordt in de suppletore wetten geen systematische aandacht besteed aan de gevolgen die de gepresenteerde financiële mutaties hebben voor de (operationele) beleidsdoelstellingen die in de oorspronkelijke begroting 2002 waren opgenomen?

In principe wordt zoveel mogelijk gepoogd deze relatie wel te leggen. Bij veel mutaties is er evenwel geen effect op de operationele doelstellingen. Dit is het geval bij autonome leerlingenontwikkelingen en bij technische mutaties als overboekingen. Bij een aantal andere mutaties is het financiële effect recent bekend geworden (Hoofdlijnenakkoord) zodat verder uitwerking voor de operationele doelen nog moet plaatsvinden.

10

Waarom worden, in lijn met de VBTB-begrotingen 2002, in de suppletore begrotingen 2002 geen aangepaste streefwaarden opgenomen en bijbehorende prestatiegegevens, indien op beleidsartikelen majeure wijzigingen plaatsvinden?

Zie hiervoor het antwoord op vraag 9.

11

Bestaat het voornemen om het VBTB-gehalte van toekomstige budgettaire nota's en suppletore begrotingen te vergroten?

Het streven om het VBTB-gehalte van toekomstige budgettaire nota's en suppletore begrotingen te vergroten is zeker aanwezig. In de begroting 2004 zal ik aangeven op welke onderdelen ik nog verdere ontwikkeling mogelijk acht.

12

Kan worden toegelicht waarom het inkorten van de carrièrepatronen en een doorwerking van de hogere werkgeverslasten als gevolg van de cao 2001-2002 niet eerder zijn voorzien en ingeboekt in de begroting 2003?

De opgenomen verhoging vloeit voort uit een analyse van verschillen tussen de in de begroting opgenomen raming en de werkelijke realisatie (uitkomsten van de declaraties van de scholen). Deze leidde tot een mutatie van het geraamde budget voor de jaren 2002 e.v. Die mutatie is voor het eerst opgenomen in de wijzigingen samenhangend met de najaarsnota 2002. Daarbij kan echter alleen het lopende jaar (i.c. 2002) worden aangepast. De eerstvolgende mogelijkheid om de mutaties meerjarig te verwerken (i.c. voor 2003 e.v.) is bij de wijzigingen samenhangend met de voorjaarsnota 2003.

13

Wat is het gemiddelde salarisniveau van zij-instromers? Hoeveel ligt dit gemiddelde hoger dan het salaris van hun collegae die op reguliere wijze in het onderwijs werkzaam zijn geworden?

De gegevens die nodig zijn om deze vraag voldoende betrouwbaar te kunnen beantwoorden zijn niet beschikbaar. In het kader van de Wet op de privacy is daartoe toestemming nodig van de vertegenwoordigers van de schoolbesturen om het persoonsbestand van de salarisgegevens te koppelen aan het persoonsbestand van de zij-instromers. De uitvoeringsorganisatie van het Ministerie, Cfl, beschikt niet over een dergelijke toestemming.

14

De uitgaven bij de personele formatie in het primair onderwijs worden met 10, 2 miljoen euro verhoogd. Wat zijn deze wijzigingen in de toeslag voor kleine scholen? Wat houdt het aanvullend beleid bij de expertisecentra in?

Het budget voor de toeslag kleine scholen is verhoogd. Dit is niet het gevolg van een wijziging in de regeling zelf. Maar toepassing van de regeling op het nieuwe scholenbestand (er zijn meer kleine scholen) leidde tot een hogere uitkomst dan eerder geraamd.

Het aanvullend formatiebeleid bij de expertisecentra is gebaseerd op artikel 117, vierde lid van de Wet op de Expertisecentra. Daarbij kan op grond van bijzondere omstandigheden extra formatie aan een school worden toegekend. Hieronder valt bijvoorbeeld toekenning van formatie t.b.v. autistische leerlingen.

15

Wanneer is de taakstelling incidentele loonontwikkeling ingevuld en zijn de scholen daarvan tijdig op de hoogte?

De invulling van de taakstelling incidentele loonontwikkeling zal plaatsvinden in het begrotingsjaar 2003 zelf (zie ook het antwoord op vraag 4). De precieze invulling per beleidsterrein wordt nader bekeken. Indien hieraan consequenties voor scholen en instellingen aan vast zitten, dan worden ze hierover geïnformeerd via de reguliere bekostigingsprocedures.

16

Waarom wordt slechts 40 % van de totale prijsbijstelling toegevoegd aan de begroting van 2003? Wat gebeurt er met de overige 60%?

Binnen het Kabinet is in het kader van de Voorjaarsnota 2003 besloten 40% van de prijsbijstelling uit te keren. De reden hiervan is dat er Rijksbreed sprake is van tegenvallende uitgaven in 2003. In de Voorjaarsnota 2003 is opgenomen welke uitgavetegenvallers worden bedoeld. Om deze tegenvallende uitgaven op te vangen is besloten tot het treffen van een aantal maatregelen. Een van die maatregelen is dus het inhouden van 60% van de totale prijsbijstelling.

17

Kan worden toegelicht waarom de ramingen voor studiefinanciering in 2002 nog neerwaarts werden bijgesteld en nu een forse verhoging wordt doorgevoerd? Is niet alleen het aantal leerlingen of studenten gestegen maar ook per saldo hun beroep op studiefinanciering verhoogd?

De neerwaartse bijstellingen van de uitgaven voor studiefinanciering in 2002 bestonden voor een groot deel uit meevallers als gevolg van minder omzettingen dan geraamd van prestatiebeurzen van lening naar gift. De verhoging die nu wordt doorgevoerd houdt verband met de uitkomsten van de referentieraming 2003 ten behoeve van de begrotingsvoorbereiding 2004. Hieruit blijkt voor 2003 een groter aantal studiefinancieringsgerechtigde studenten en leerlingen dan in eerste instantie in de begroting 2003 werd geraamd. Dit zal leiden tot de vermelde hogere uitgaven voor studiefinanciering. Of, anders dan door het genoemde hogere aantal studenten, er ook sprake zal zijn van een groter beroep op studiefinanciering in 2003, is op dit moment nog niet te overzien.

18

Wat is de oorzaak van de daling van het aantal deelnemers bij het deeltijd HBO?

Het feit dat de raming van het aantal studenten in het deeltijd-hbo in het studiejaar 2002/2003 te hoog was heeft twee oorzaken. De eerste oorzaak is de minder gunstige economische omstandigheden het effect kunnen hebben dat minder deeltijd-studenten en meer voltijd-studenten zich inschrijven. Daarnaast kan de daling voor een gedeelte worden verklaard doordat een aantal hogescholen in de jaren tot en met 2001/2002 studenten ten onrechte voor bekostiging in aanmerking hebben gebracht. Hogescholen hebben waarschijnlijk in 2002 geanticipeerd op aanscherping van de regelgeving voor de bekostiging naar aanleiding van de zogenoemde HBO-fraude. Met andere woorden: hogescholen zijn wellicht meer terughoudend geworden in het inschrijven van personen als deeltijd-student, over wie twijfel bestaat of ze voor bekostiging in aanmerking komen.

19

Kunnen de ramingen van leerlingaantallen verbeteren zodanig dat dergelijke forse wijzigingen bij de voorjaarsnota in toekomstige jaren niet nodig zullen zijn?

Jaarlijks beoordeelt de externe Adviesgroep Leerlingen- en Studentenramingen (ALS) de ramingen van leerlingaantallen. Leden van deze ALS zijn vertegenwoordigers van SCP, CBP, CBS, ROA en het onderwijsveld. Bij de beoordeling van de ramingen geeft de ALS adviezen over mogelijke verbeteringen in methodiek, gegevensbasis en presentatie. Mede op basis van deze adviezen worden de ramingen verder verbeterd. De ALS beoordeelt de gehanteerde methodiek positief, op enkele onderdelen is er nog ruimte voor verdere verbeteringen. Soms zijn forse wijzigingen in ramingen van leerlingaantallen onvermijdelijk, als gevolg van onverwachte ontwikkelingen, zowel op demografisch terrein als in de mate waarin relevante leeftijdsgroepen aan het onderwijs deelnemen.

20

Sluit de registratie van leerlingaantallen aan bij demografische spreiding? Zou het mogelijk kunnen zijn dat mutaties door stijgende leerlingaantallen duiden op problemen zoals gesignaleerd bij het zelfreinigend onderzoek in het HBO?

De leerlingaantallen per onderwijssoort zijn een resultante van demografische ontwikkelingen en de keuze van deelnemers voor de verschillende onderwijssoorten. De ontwikkeling van leerlingaantallen kan afwijken van de demografische ontwikkelingen doordat het keuzepatroon verandert. Vanwege de leerplicht zijn deze afwijkingen in het primair onderwijs gering, in zekere mate geldt dit ook nog voor het voortgezet

onderwijs. In het beroepsonderwijs en hoger onderwijs is de invloed van veranderende keuzepatronen groter.

Daarnaast heeft ook het zelfreinigend onderzoek in deze sectoren een zekere invloed gehad: aangetoond is dat in het verleden tot en met 2001/2002 er studenten waren die ten onrechte voor bekostiging in aanmerking waren gebracht. Daardoor was ook de raming op basis van de tellingen tot en met 2001/2002 wat te hoog. In 2002/03 komt de telling lager uit, mogelijk doordat instellingen anticipeerden op scherpere regelgeving voor de bekostiging.

21

Zijn de onderwijsinstellingen tijdig en adequaat op de hoogte gesteld van de gevolgen van de doorwerking van de loon- en prijsbijstellingen? Zo ja, hoe?

Scholen vallend onder de Wet op het Primair Onderwijs, en scholen vallend onder de Wet op de Expertisecentra: De reguliere personele vergoeding voor deze scholen geschiedt op basis van declaratie. De loonbijstelling op de PO-begroting is beschikbaar om de door de scholen gedeclareerde salariskosten te financieren. Vanwege het declaratiekarakter is er geen noodzaak om deze scholen te informeren over de gevolgen van loonbijstellingen.

Het schoolbudget 2003/2004 (inclusief prijsbijstelling) is in voorlichtingspublicatie PO/PJ-2003/7796 d.d. 24 februari 2003 aan de scholen gemeld. De prijsbijstelling 2003 voor de materiële vergoeding (programma's van eisen) is met regeling PO/A-2002/35 216 en PO/A-2002/35 217 d.d. 30 september 2002 aan de scholen bekend gemaakt.

Scholen vallend onder de Wet op het Voortgezet Onderwijs: De onderwijsinstellingen worden via een ministeriële regeling in Uitleg geïnformeerd over iedere aanpassing van de bedragen waarmee de lumpsumvergoeding wordt berekend. Voor de personele vergoeding betreft de diverse landelijke GPL-bedragen (gemiddelde personeelslast), voor de materiële vergoeding de diverse bedragen per leerling en per school. De loonbijstelling die in deze suppletore wet is opgenomen heeft enerzijds betrekking op onder meer wijzigingen in het premiebeeld en de eindejaarsuitkering 2003 (zie regeling in Uitleg VO/FB-2003/7598 d.d. 9 maart 2003) en anderzijds op de gevolgen van de afgesloten CAO 2003. De ministeriële regeling hiervoor wordt binnenkort in Uitleg gepubliceerd. Tevens zal in de eerstvolgende bekostigingsbrief aan de scholen worden medegedeeld dat er in 2003 geen prijsbijstelling zal plaatsvinden (Kabinetsbesluit).

Instellingen in de bve sector: De onderwijsinstellingen worden op de hoogte gesteld via een instellingsbeschikking. Uitgangspunt is dat op 2 (maximaal 3) momenten van een kalenderjaar de onderwijsinstellingen op de hoogte worden gesteld van de doorwerking van loon- en prijsbijstelling.

In het algemeen kan worden gesteld dat het eerste moment in december van het voorafgaande kalenderjaar plaatsvindt; hierbij wordt de doorwerking van het niveau van afgelopen kalenderjaar naar het nieuwe kalenderjaar meegenomen.

Het tweede moment is gepland uiterlijk in augustus; hierbij wordt de loonen prijsbijstelling van het lopende kalenderjaar meegenomen. Dit is afhankelijk van het moment waarop door het kabinet de benodigde middelen beschikbaar worden gesteld en aan de OCenW begroting worden toegevoegd.

Instellingen in het hoger onderwijs: Jaarlijks worden de hogescholen en universiteiten op basis van de 1e suppletore begroting schriftelijk geïnfor-

meerd over de loon- en prijsbijstellingen voor het uitvoeringsjaar. Na de derde dinsdag van september van dat uitvoeringsjaar ontvangen de hogescholen en universiteiten bericht over de doorwerking voor het daaropvolgende jaar.

Naar mijn mening zijn deze publicaties tijdig en adequaat.

22

Kan per jaar worden aangegeven hoe groot de taakstelling incidentele loonontwikkelingen is?

In paragraaf 2.17 op pagina 23 is opgenomen de tabel met de meerjarige doorwerking van de taakstelling incidentele loonontwikkeling tranche 2003. Deze tabel is voor de volledigheid nogmaals opgenomen. Het gaat hierbij om een technische verdeling (zie ook het antwoord op vraag 4).

Toerekening taakstelling ILO 2003 (x € 1 000)	2003	2004	2005	2006	2007
Basisonderwijs	- 27 047	- 26 954	- 26 846	- 27 045	- 27 379
Expertisecentra	- 3 403	- 3 506	- 3 590	- 3 665	- 3 769
Voortgezet onderwijs	- 21 327	- 21 804	- 22 007	- 22 341	- 22 683
Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	- 9 584	- 9 924	- 9 983	- 10 036	10 115
Hoger beroepsonderwijs	- 6 150	- 6 204	- 6 213	- 6 260	- 6 256
Wetenschappelijk onderwijs	- 9 077	- 9 078	- 9 183	- 9 283	- 9 454
Onderwijspersoneel	- 176	- 169	- 169	- 169	- 171
Onderzoek en wetenschappen	- 1 548	- 1 574	- 1 588	- 1 602	- 1 642
Totaal	- 78 311	- 79 213	- 79 579	- 80 401	- 81 469

23

Is de herprioritering binnen het apparaat tijdig gereed om ook de volume- en efficiëntyaakstelling te kunnen realiseren? Zo ja, wanneer?

Zie hiervoor het antwoord op vraag 24.

24

Komen er bij de herprioritering taken te vervallen? Zo ja, kan in grote lijnen worden aangegeven waar we aan moeten denken?

Ja, OCW heeft een duidelijke keuze gemaakt voor een ministerie dat minder regelt en meer aan het veld overlaat. OCW zet daartoe in op een ander type departement, met andere interventies, een andere sturing, andere competenties en een andere mentaliteit. Met behulp van de Kwaliteitsslag werkt OCW toe naar een op de buitenwereld georiënteerd, resultaatgericht departement, met een open, op samenwerking gerichte cultuur. OCW geeft de richting, kwaliteit en kaders aan instellingen en medewerkers die daarbinnen ruimte krijgen voor hun eigen professionaliteit en vervolgens verantwoording afleggen over de bereikte resultaten. Keuzes zijn in aanleg gemaakt welke taken kunnen worden beëindigd of verminderd. In de begroting 2003 heb ik het dereguleringsprogramma gepresenteerd. Dit programma geeft tevens mogelijkheden om de volume- en efficiëntyaakstelling op het apparaat op verantwoorde wijze in te vullen.

Ook in 2004 zal conform deze aanpak verder gewerkt worden aan de realisatie van de taakstelling met kwaliteit. Over de concretisering hiervan vindt overleg plaats met de medezeggenschap en de vakorganisaties. De concretisering leidt tot reorganisatie van het departement. Dit zal starten na afronding van het overleg, naar verwachting deze zomer.

Daarbij is wel aan te tekenen dat het departement de afgelopen periode via een selectief wervingsbeleid reeds invulling heeft gegeven aan de kwantitatieve taakstelling.

25

Welk overleg heeft plaats gevonden over de efficiëncykorting bij het hoger onderwijs? Hoe is de stand van zaken in het kader van de motie Joldersma c.s.?

Bij de beantwoording van het eerste deel van deze vraag ben ik ervan uitgegaan dat u bij de vraagstelling doelt op de efficiëncykorting op de programma-uitgaven van het hoger onderwijs.

Voor de overleggen die hebben plaatsgevonden over de efficiëncykorting bij het hoger onderwijs verwijs ik naar de bijlage bij de brief aan de Tweede Kamer van 18 november 2002, kenmerk BOA/Dir/02/58 674 (TK 2002–2003, 28 600, nr. 76). In deze bijlage is een overzicht opgenomen van de gevoerde overleggen.

In mijn brief van 23 april jl. (TK 2002–2003, 28 248, nr. 38) heb ik aangegeven hoe ik de motie Joldersma wil uitvoeren. Aan de activiteiten die daarin zijn vermeld wordt momenteel met de grootste voortvarendheid gewerkt. In september zult u, conform de motie Joldersma, over de tot dusverre bereikte resultaten worden geïnformeerd.

26

Kunt u een overzicht geven van de budgettaire ontwikkeling van de post «brede school»?

Vanuit OCenW is er in 2002 € 285 000,- ingezet voor onderzoek en (boven-)lokale communicatie brede school. Voor 2003 is er bij miljoenennota € 350 000,- gereserveerd. Het beleidsonderwerp «brede school» is onderdeel van het bestedingsplan. Dit plan wordt jaarlijks vastgesteld. Op dit moment kan daarom niet aangegeven worden hoeveel middelen er ten behoeve van «brede school» in verdere jaren ingezet zal worden.

27

Kan de mutatie in het oalt-budget nader worden toegelicht?

De verhoging van het OALT -budget betreft alleen loon- en prijsbijstelling.

28

Hoe is het amendement inzake E-TV (onder stuk nr. 101) verwerkt in de begroting 2003?

Binnen artikel 18 (bestuursdepartement) is het bedrag van € 1,5 mln vrijgemaakt. Dit is bijgeplust op artikel 4 beroepsonderwijs en volwasseneneducatie. Vanaf dit artikel zullen de uitgaven gedaan gaan worden.

29

Aan welke doelen komen de mutaties op het onderdeel onderwijs-achterstandenbeleid (zowel in 2003 als in de meerjarenramingen) ten goede? Kan hiervoor een nadere specificatie worden gegeven? Welk deel daarvan is structureel?

De mutaties op het onderdeel onderwijsachterstanden betreffen incidenteel de amendementen «taalonderwijs in de VVE» van € 10 miljoen en «opleiden tussenschoolse opvang» van € 2 miljoen en een overboeking van het departement VWS ook ten behoeve van een cursus voor overblijfkrachten van € 1 miljoen. Structureel is er extra geld beschikbaar voor hogere loonkosten; de totale gewichtenformatie is echter afgenomen vanwege een lager leerlingvolume dan geraamd. Doordat de opgenomen mutatiereeks een saldo is van WPO- en WEC-mutaties, heeft de reeks een wat grillig verloop.

30

Hoe verhoudt zich de vernieuwing van het departement zich tot de ervaringen met beleid inzake de onrechtmatigheden in het HBO en de aangifte tegen ambtenaren inzake het ICT-beleid?

Uit het onderzoek naar de onregelmatigheden in het HBO bleek onder meer dat er veel onduidelijkheid was over de juiste regelgeving, dat er onvoldoende toezicht werd gehouden en dat er niet alert werd gereageerd op signalen. Het actieplan Rekenschap bevat een aantal maatregelen op het gebied van wet- en regelgeving en de interpretatie daarvan, toezicht en handhaving en sanctiebeleid. Daarnaast is een aantal activiteiten in gang gezet die moeten leiden tot een verandering in de manier van werken binnen het ministerie. Er zal veel aandacht moeten zijn voor de vereiste attitude bij de medewerkers om invulling te kunnen geven aan de toezichthoudende rol die past bij de vergrote beleidsruimte van de instellingen en de wijze waarop daarover rekenschap wordt afgelegd. Aan de vernieuwing van de bestuurscultuur van het departement wordt momenteel gewerkt. In het kader van de uitvoering van de motie Joldersma zult u hierover halfjaarlijks worden geïnformeerd.

De aangifte tegen ambtenaren in het ICT-beleid staat los van de vernieuwing van het departement.

31

Bij artikel 1 ontbreekt de gehele toelichting en ontbreekt de tabel budgettaire gevolgen van beleid. Kan deze tabel en toelichting alsnog worden gegeven?

Aansluitend bij de opzet van de oorspronkelijke begroting 2003, zijn de budgettaire gevolgen van beleid voor WPO en WEC tezamen in één tabel opgenomen. De in paragraaf 2.2. verstrekte toelichting slaat dan ook zowel op artikel 1 als artikel 2. Tot mijn spijt is dit in de paragraafindeling niet duidelijk weergegeven.

Het is overigens mijn voornemen om de beleidsterreinen WPO en WEC in de begroting 2004 op één artikel op te nemen.

32

Worden er nieuwe tegenvallers inzake de zogenaamde Schotszaken verwacht? Op welk bedrag wordt dan gerekend? Is het noodzakelijk om daarvoor 2,8 miljoen euro te reserveren?

Het is op dit moment niet goed mogelijk hierop een adequaat antwoord te geven. De twee zaken waarop het bedrag betrekking heeft zijn nog «onder de rechter». Inzake het Hanze College te Zwolle is door de erven Schots na de uitspraak van de rechter cassatie ingesteld. Ten aanzien van De Factoor te Zwolle moet de rechter nog een definitief vonnis uitspreken. Of het bedrag van € 2,8 miljoen nodig of voldoende is, is dus nog niet aan te geven.

33

In welke zin kan de daling van de raming van het aantal deeltijd-HBO worden verklaard doordat hogescholen zouden anticiperen op aanscherping van de regelgeving voor bekostiging?

Zie het antwoord op vraag 18.

34

Zijn de fluctuaties in de aantallen studenten in het hoger beroepsonderwijs wetenschappelijk onderwijs en studiefinanciering van structurele aard en betekent dat de ramingen niet meer op de goede parameters zijn gebaseerd?

Fluctuaties in de aantallen studenten in het hoger beroepsonderwijs, wetenschappelijk onderwijs en studiefinanciering zijn onvermijdelijk vanwege het nooit volledig voorspelbare keuzegedrag van (potentiële) studenten. De ramingen zijn steeds gebaseerd op parameters omtrent dit keuzegedrag uit het recente verleden.

Deze parameters ondergaan uiteraard veranderingen, deze veranderingen worden zonedig vanuit het verleden geëxtrapoleerd naar de toekomst. Nieuwe gegevens kunnen echter altijd zorgen voor een bijstelling van de ramingsparameters, dit gebeurt automatisch bij de productie van een nieuwe raming.

35

Wat is de achterliggende reden van de bijstellingen onder 7.2 inzake de studentenorganisaties?

De structurele subsidie voor de landelijke studentenorganisaties Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) en Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) is verhoogd van € 98 000 naar € 227 000 per organisatie. Reden hiervoor was dat de studentenorganisaties zo beter in staat zouden zijn hun positie binnen de instellingen voor hoger onderwijs te verbeteren. De structurele subsidie wordt toegekend op basis van een goedgekeurd activiteitenplan. Op het moment dat de ontwerp-begroting 2003 werd opgesteld, was het activiteitenplan van het ISO reeds goedgekeurd en is het «nieuwe» bedrag van € 227 000 in de ontwerp-begroting opgenomen. De gesprekken over het activiteitenplan van de LSVb waren op dat moment nog niet afgerond. Voor de LSVb is derhalve het «oude» subsidiebedrag van € 98 000 opgenomen. Inmiddels is het activiteitenplan van de LSVb goedgekeurd en is ook voor deze studentenorganisatie het subsidiebedrag met € 129 000 verhoogd.

36

Hoe is de daling van de verplichtingen met 36,7 miljoen euro op artikel 14 (Cultuur) te verklaren?

In het kader van de cultuurnota worden verplichtingen voor de hele cultuurnotaperiode in één keer aangegaan. Ook wanneer cultuurnota-subsidies worden gewijzigd, worden de verplichtingen voor de resterende periode in één keer aangegaan. De daling van € 36,7 mln. heeft voornamelijk betrekking op de meerjarige tranche loonbijstelling 2002, die in 2002 in zowel de kasbudgetten als de verplichtingenbudgetten van de cultuurnotasubsidies is verwerkt. Omdat de verplichtingen voor de resterende cultuurnotaperiode in 2002 zijn aangegaan, is het verplichtingenbudget in 2002 verhoogd en in 2003 en 2004 overeenkomstig verlaagd. Dit verklaart de daling van de verplichtingen in 2003 en 2004.

37

Zijn de inhoudelijke problemen rondom de blindenbibliotheken opgelost – zo ja: op welke wijze?

De herstructurering van de blindenbibliotheken, ingezet in 2002 conform het Rijksvoorzieningenplan Blinden en Slechtzienden 2002–2004 (d.d. 9 oktober 2002 aan de Tweede Kamer gestuurd), verloopt volgens plan. De opmerkingen in de 1e suppletore begroting hebben betrekking op een kasritme-probleem in de financiering van de herstructurering. Zoals aangegeven in genoemd document is dit probleem inmiddels opgelost.

38

Waar wordt de stijging van uitgaven voor onderzoek en wetenschap door bepaald?

De belangrijkste oorzaak van de stijging van de uitgaven van onderzoek en wetenschap wordt bepaald door de bijstelling van de doelfinanciering van het ministerie van Economische Zaken en het ministerie van Defensie aan TNO. Daarnaast is er een stijging van uitgaven ten laste van het FES-fonds. Dit betreft de uitgaven voor Biomade en de wetenschappelijke toets nieuwe projecten in het kader van ICES-3.

39

Wat zijn de technische redenen waardoor de prijsbestellingen nog niet in de artikelen kon worden verwerkt? Zal dit probleem zich volgend jaar niet voordoen?

De prijsbijstelling tranche 2003 kon niet meer in de artikelen verwerkt worden als gevolg van de late besluitvorming over de Voorjaarsnota. Deze besluitvorming is namelijk overgelaten aan het nieuwe kabinet.

40

Waardoor is de daling van de uitgaven in de media veroorzaakt?

De daling van de uitgaven met € 6,3 miljoen wordt met name veroorzaakt doordat de inkomsten van de Ster en de rente op de algemene omroepreserve in 2003 naar verwachting ruim € 10 miljoen lager uitvallen dan eerder was geraamd. Daarnaast is de groei van het aantal huishoudens geactualiseerd. Dit heeft gevolgen voor de samengestelde index, die van invloed is op de hoogte van de rijksomroepbijdrage. Voor 2003 betekent dit een stijging van de rijksomroepbijdrage met € 1,8 miljoen. Tenslotte is bij de jaarafsluiting geconstateerd dat het Commissariaat voor de Media over 2002 ruim € 2 miljoen te weinig heeft ontvangen (zie verder vraag 41).

41

Wat is de oorzaak dat het commissariaat voor de media te weinig heeft ontvangen?

Het gaat hier om een boekhoudkundige afwikkeling. Op basis van de begrotingsbrief, die medio november aan de Tweede Kamer wordt verzonden, wordt het Commissariaat voor de Media bevoorschot om een groot deel van de mediaverplichtingen namens OCenW te voldoen. Lopende het jaar kunnen er aanpassingen in de budgetten plaatsvinden. Bij de jaarafsluiting van de boekhouding van OCenW wordt vervolgens de balans opgemaakt en vastgesteld of het Commissariaat nog een bedrag dient te ontvangen, dan wel dat er uit de Algemene Omroepreserve een onttrekking dient plaats te vinden. Bij de definitieve afrekening 2002 is geconstateerd dat het Commissariaat nog een bedrag van ruim € 2 miljoen dient te ontvangen. Dit bedrag is op grond van artikel 28 en 111, alsmede artikel 170c van de Mediawet alsnog overgemaakt.

42

Waardoor zijn de inkomsten bij media lager uitgevallen?

Zie het antwoord op vraag 40.

43

Kan alsnog een toelichting worden gegeven bij de artikelen 19, 20 en 23?

Toelichting artikel 19 Inspecties

19.1 Onderwijsinspectie

De mutatie bij de Onderwijsinspectie (totaal € 0,137 mln.) is terug te voeren op de onderstaande drie zaken:

- De Onderwijsinspectie ontvangt voor het project «Toezicht op Zorg & Begeleiding in Samenwerkingsverbanden WSNS» van de directie Primair onderwijs (PO) in de jaren 2003 en 2004 in een bedrag van € 0,094 mln.
- Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties levert in de jaren 2003 en 2004 voor de Samenwerkende Inspectie academies een financiële bijdrage van € 0,055 mln..
- De RGD heeft de gebruikersvergoeding voor kantoor Alkmaar met structureel € 0,012 mln. naar beneden bijgesteld. Gebleken is dat de inspectie minder vierkante meters huurt dan in eerste instantie was aangenomen.

19.2 Inspectie Cultuurbezit

De verhoging van artikel 19 Inspecties met € 0,681 mln. is terug te voeren op de ontvlechting van de Rijksarchief Inspectie bij de Rijksarchiefdienst. Dit bedrag bestaat uit twee afzonderlijke bedragen.

- Enerzijds betreft het een overboeking van artikel 22 Uitvoeringsorganisaties Cultuur voor een bedrag van € 0,499 mln.
- Anderzijds betreft het een bedrag van € 0,182 mln. afkomstig van artikel 14 Cultuur.

Toelichting artikel 20 Adviesraden

De verhoging van het budget met € 0,027 mln. is een bijstelling van de vergoeding voor de raadsleden van de Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT).

Toelichting artikel 23 Uitvoeringsorganisaties wetenschappen

Hier zijn geen mutaties en derhalve ook geen toelichting op mutaties. Op artikel 23 staat een deel van het CFI-budget. Dit betreft een technische verdeling van de apparaatskosten van CFI voor de uitvoering van bekostigingsregels voor onderzoeksinstellingen.